

Aan de Minister van Landbouw,
Natuurbeheer en Visserij
J.J. van Aartsen
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

10-10-96

DN.966138/9

RDA/9643/SB
RNB.96522

18-12-96

Adviezen inzake het Rapport van de
Veterinaire Begeleidingscommissie Natuur (VBN)

Excellentie,

Dezer dagen ontvangt U de adviezen van de Raad voor dierenaangelegenheden (RDA) en de Raad voor het Natuurbeheer (RNB) inzake het Rapport "Gezondheid en welzijn van grote grazers in natuurgebieden", waaromtrent U op 10 oktober jl. de beide raden om advies hebt gevraagd.

Tegelijk met deze adviesaanvragen vroeg U de beide raden om over de uit te brengen adviezen van te voren te overleggen om duidelijkheid te krijgen over de onderdelen, waarover overeenstemming en waarover verschil van inzicht bestaat. Zulk overleg heeft plaatsgevonden en geleid tot bijstelling, aanscherping en verduidelijking van de wederzijdse standpunten.

A. Tussen de beide raden bestaat overeenstemming over de volgende punten:

1. In de natuurterreinen, die volgens de indeling van de VBN (paragraaf 3.5.2 van het Rapport) vallen in de categorieën 'reguliere begrazingsterreinen' en 'halfnatuurlijke gebieden', moet in principe de geldende veterinaire wet- en regelgeving met betrekking tot de grote grazers onverkort van toepassing zijn.
2. Veterinaire zorg is verplicht als er aantoonbaar sprake is van "onnodig lijden" (RNB) of "onacceptabele pijn" (VBN en RDA). Voor deze begrippen dienen concrete toetsingscriteria te worden ontwikkeld.

3. De voorschriften en voorwaarden, vastgelegd in het Reglement, behorende bij de recente ontheffing van de Destructiewet ten behoeve van Staatsbosbeheer, worden onderschreven.
 4. Indien voor enig terrein een (veterinaire) begeleidingscommissie wordt ingesteld, dient daarin een ecooloog te worden opgenomen.
- B. Omtrent de volgende punten bestaat verschil van inzicht tussen de beide raden. Deze punten betreffen uitsluitend de 'grootschalige zelfregulerende natuurgebieden' (de RNB spreekt hier liever van gebieden met begrazing als autonoom functionerend, natuurlijk proces en definieert deze iets anders).

RNB	RDA
1. De grote grazers dienen in de veterinaire regelgeving bij voorkeur te worden aangemerkt als een aparte categorie "nagenoeg wilde dieren". Aan de doelstelling, de aard van het terrein én de vorm waarin de grote grazers worden ingezet kunnen argumenten worden ontleend om de bepalingen uit de veterinaire wet- en regelgeving daadwerkelijk anders uit te leggen dan in de reguliere veehouderij.	Voor deze dieren zijn de bepalingen van de GWWD van toepassing. Uiterst zwaarwegende argumenten zullen moeten worden aangevoerd om voor deze dieren uitzonderingen te maken op deze bepalingen. Met name op het punt van de bewaking van de gezondheidsstatus van deze dieren lijken dergelijke argumenten afwezig.
2. Op experimentele basis moet in enkele daartoe geëigende gebieden (waaronder tenminste de Oostvaardersplassen) ervaring worden opgedaan om proefondervindelijk de marges in het beleid te bepalen, criteria voor toelating van deze begrazingsvorm en daarop toegesneden veterinaire regelgeving te ontwikkelen.	In een land als Nederland, met een dichte veebezetting en een kwetsbare internationale handelspositie, is geen plaats voor experimenten die grote risico's met zich meebrengen voor de gezondheid van dieren en mensen en voor de export van vee en vlees.
3. Alleen met behulp van de ervaringen verkregen met deze vorm van natuurlijke begrazing - vooralsnog op experimentele basis - kan voldoende inzicht worden gegenereerd om op de langere termijn tot een definitief oordeel te (kunnen) komen.	Voor het vinden van antwoorden op de gestelde vragen zou gekeken moeten worden naar de werkwijzen in andere landen waar men veel ervaring heeft opgedaan met het beheer van natuurgebieden.

RNB

- 4a. De gezondheidsstatus van de kudde moet zoveel mogelijk gevolgd worden met behulp van veldwaarnemingen, faecesonderzoek en sectie van overleden dieren. Waar dit op grond van veterinaire overwegingen absoluut onmisbaar is, kan steekproefsgewijs bloedonderzoek plaatsvinden.
- 4b. Met het oog op de geringe benaderbaarheid van de dieren en het limiteren van de verstoring van het systeem kan - voor dit eventuele steekproefsgewijze bloedonderzoek - een systeem met één of meer kralen worden overwogen.
5. In geval van voedseltekort in extreme klimaatomstandigheden verdient het decimeren van de populatie door (blijvende) afvoer uit het gebied de voorkeur boven symptoombestrijding zoals bijvoeding.

RDA

Voor de bewaking van de gezondheidsstatus is het noodzakelijk dat de dierenarts regelmatig algemeen veterinaire onderzoek aan de kudde doet, waaronder in ieder geval tenminste één maal per jaar steekproefsgewijs bloedonderzoek.

Op enkele plekken moet een vaste kraal opgezet worden, die gebruikt kan worden voor steekproefsgewijze veterinaire controle, voor het verzamelen van overtollige dieren, voor het bijeenbrengen van dieren in geval van calamiteiten en voor eventueel bijvoeden.

Wanneer de dieren honger lijden door extreme klimaatomstandigheden is bijvoeding aan de orde. Bijvoeding verdient de voorkeur boven de - permanente - verwijdering van dieren uit het terrein, omdat alleen bijvoeding een schrijnend probleem acuut kan oplossen.

Met verschuldigde hoogachting,

Voor de Raad voor het Natuurbeheer

Voor de Raad voor dierenaangelegenheden

Prof. H.J.L. Vonhoff
Voorzitter

Prof.Dr. S.G. van den Bergh
Voorzitter